

POSTANOWIENIE

18 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

na posiedzeniu niejawnym 18 grudnia 2024 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa E.M.

przeciwko S.G.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej E.M.

od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu

z 16 czerwca 2023 r., I ACa 157/23,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od skarżącej na rzecz pozwanego, tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego, kwotę 2 700 (dwa tysiące siedemset) zł z odsetkami wynikającymi z art. 98 §1¹ k.p.c. za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia orzeczenia zobowiązanemu do dnia zapłaty.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 21 października 2022 r. Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze zasądził na rzecz powódki od pozwanego kwotę 34.000 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 21 października 2022 r. do dnia zapłaty (punkt I); oddalił w pozostałym zakresie powództwo (punkt II); zasądził od powódki na rzecz pozwanego 3.910,08 zł kosztów procesu (punkt III); zasądził od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze 5.810,73 zł kosztów

sądowych (punkt IV) oraz nakazał ściągnąć od powódki na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze z zasądzonego w punkcie I. roszczenia 17.111,29 zł kosztów sądowych (punkt V).

Apelację powódki od punktu II, III i V powyższego wyroku Sąd Apelacyjny oddalił wyrokiem z 16 czerwca 2023 r. (punkt 1) oraz zasądził od powódki na rzecz pozwanego 4.050 zł kosztów postępowania apelacyjnego (punkt 2).

W skardze kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, powódka wskazała przyczyny kasacyjne określone w art. 398⁹ § 1 pkt 3 i 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 398¹ § 1 k.p.c. wynika, że skarga kasacyjna przysługuje co do zasady od prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji, a więc orzeczeń wieńczących dwuinstancyjne postępowanie sądowe, w którym sądy obu instancji dysponują pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. Jednakże zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wtedy, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W zamyśle ustawodawcy skarga kasacyjna stanowi zatem nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i stosowania prawa. Wyłączną podstawą oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania są wskazane w niej przyczyny kasacyjne wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.).

Nie zachodziła w sprawie nieważność postępowania apelacyjnego z art. 379 pkt 3 k.p.c., której skarżąca upatruje w nieuwzględnieniu przez Sąd Apelacyjny z urzędu prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze z 6 maja 2019 r. w sprawie częściowego zwolnienia powódki z kosztów sądowych, tj. od każdej opłaty i od każdego wydatku w częściach powyżej 500 zł i w

konsekwencji błędnym przyjęciu za Sądem Okręgowym w Jeleniej Górze (punkt V wyroku tego Sądu), że powódka jest zobowiązana do zapłaty 17.111,29 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych.

Skarżąca skierowała skargę kasacyjną przeciwko rozstrzygnięciu o nieuiszczonych kosztach postępowania pierwszoinstancyjnego. Skarga kasacyjna nie przysługuje tymczasem nawet od postanowienia o kosztach postępowania odwoławczego (nieuiszczonych kosztach sądowych). Badając zasadność skargi kasacyjnej, Sąd Najwyższy nie może rozpoznawać zarzutów dotyczących rozstrzygnięcia w tym przedmiocie, a postanowienie o kosztach postępowania apelacyjnego (nieuiszczonych kosztach sądowych) - akcesoryjne względem rozstrzygnięcia co do istoty sprawy - może podważyć tylko wtedy, gdy skarga kasacyjna wniesiona od tego orzeczenia podlega uwzględnieniu w całości albo w części (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 9 lipca 2024 r., II CSKP 1735/22 i powołane w nim orzecznictwo). Ewentualne nieprawidłowości związane z incydentalnym względem postępowania w sprawie postanowieniem Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze z 6 maja 2019 r. w sprawie częściowego zwolnienia powódki z kosztów sądowych oraz akcesoryjnym względem rozstrzygnięcia co do istoty sprawy orzeczeniem w przedmiocie obowiązku poniesienia kosztów sądowych, na podstawie art. 113 u.k.s.c., zawartym w wyroku Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze z 21 października 2022 r. nie mogły powodować zarzucanej przez skarżącą nieważności z art. 379 pkt 3 k.p.c. postępowania apelacyjnego. Ponadto, u podstaw przewidzianych w art. 113 u.k.s.c. zasad obciążania nieuiszczonymi kosztami sądowymi leży założenie o braku uprzedniego obowiązku ich uiszczenia, który wynika nie tylko z ustawowych zwolnień podmiotowych lub przedmiotowych (np. art. 94-96 u.k.s.c.), ale również zwolnienia od kosztów sądowych w całości lub w części przyznanego orzeczeniem sądu, tak jak miało to miejsce w przypadku skarżącej postanowieniem Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze z 6 maja 2019 r. Postanowienie w przedmiocie zwolnienia strony od kosztów sądowych w całości lub w części oraz postanowienie - również zawarte w orzeczeniu kończącym postępowanie w instancji - dotyczące rozliczenia kosztów sądowych, które w toku postępowania były przez Skarb Państwa kredytowane albo tymczasowo wyłożone, nie są również rozstrzygnięciami w tym samym przedmiocie. Postanowienie sądu w

przedmiocie zwolnienia strony od uiszczania kosztów sądowych w całości lub w części nie rozstrzyga bowiem o zasadach i sposobie rozliczenia w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji kosztów sądowych, których w toku postępowania strona - na podstawie przyznanego jej tym postanowieniem zwolnienia - nie miała obowiązku uiszczać. Powołana przez skarżącą nieważność postępowania apelacyjnego nie miała zatem miejsca w sprawie. Nie wystąpiły również okoliczności, które uzasadniałyby stwierdzenie przez Sąd Najwyższy nieważności tego postępowania z innych przyczyn (art 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

Skarżąca nie wykazała również, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., a więc że zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, niepubl.) i w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe. Przy czym o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 15 października 2015 r., III CSK 198/15, niepubl.; z 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, niepubl.; z 2 czerwca 2016 r., III CSK 113/16, niepubl.; z 27 października 2016 r., III CSK 217/16, niepubl.; z 29 września 2017 r., V CSK 162/17, niepubl.; z 7 marca 2018 r., I CSK 664/17, niepubl.; z 18 kwietnia 2018 r., II CSK 726/17, niepubl.; z 5 października 2018 r., V CSK 168/18, niepubl.).

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania argumentacja dotycząca zarzutu naruszenia art. 286 k.p.c. sprowadza się do kwestionowania prawidłowości dopuszczonego i przeprowadzonego w sprawie dowodu z opinii biegłego L.T.. Stosownie jednak do art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów, w konsekwencji zarzuty zmierzające do podważania dokonanej przez Sąd Apelacyjny oceny opinii biegłego nie mogą również przemawiać również za oczywistą zasadnością skargi kasacyjnej.

Argumentacja wniosku nie przekonuje również o oczywistej zasadności zarzutu naruszenia art. 405, art. 406 oraz art. 410 k.p.c., którego skarżąca upatruje w błędnej wykładni powyższych przepisów. Z treści wniosku wynika, że za błędną wykładnią powyższych przepisów - a w konsekwencji oczywistą zasadnością skargi kasacyjnej z tej przyczyny - przemawiać ma przyjęcie przez Sąd Apelacyjny, że „poczynione przez ponad 16-to letni okres trwania konkubinatu nakłady na nieruchomość stanowiącą własność pozwanego nie miały wpływu na jej ostateczną wartość”, a „nakłady poczynione na nieruchomość pozwanego uległy amortyzacji przez okres wspólnego korzystania z niej stron postępowania”. Wbrew twierdzeniom skarżącej Sąd Apelacyjny nie przyjął, że nakłady na nieruchomość pozwanego nie miały wpływu na jej ostateczną wartość, o czym świadczy już tylko poczynione w sprawie rozliczenie tych nakładów. Stwierdził natomiast, że wartości nakładów na nieruchomość pozwanego nie można utożsamiać z różnicą między wartością nieruchomości w dacie nabycia jej własności przez pozwanego 5 maja 1999 r. (110 000 zł) a jej wartością w dacie jej zbycia przez pozwanego 15 listopada 2017 r. (365 000 zł), do czego dążyła powódka, podnosząc, że pozwany uzyskał korzyść majątkową w wysokości właśnie tej różnicy (255.000 zł). Skarżąca nie przedstawiła natomiast żadnych twierdzeń przemawiających za oczywistą zasadnością skargi z tego względu, że w sprawie ustalono wartość nakładów przy uwzględnieniu ich zużycia (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z 7 maja 2009 r., IV CSK 27/09, niepubl.).

Zgodnie z jednolitym stanowiskiem Sądu Najwyższego, wymaganie określone w art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c. nie jest tożsame z określonym w art. 398⁴ § 2 k.p.c., co oznacza, że skarżący powinien odrębnie przytoczyć podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie i odrębnie uzasadnić wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, nawet jeżeli argumentacja prawna może się w pewnym zakresie pokrywać (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, Nr 10, poz. 156; z 5 czerwca 2001 r. IV CZ 45/01, OSNC 2001, Nr 10, poz. 157; z 10 stycznia 2003 r. VCZ 189/02, niepubl.; z 13 lipca 2007 r. III CSK 180/07, niepubl.; z 5 kwietnia 2017 r., II CSK 688/16, niepubl.; z 11 kwietnia 2018 r., V CSK 547/17, niepubl.; z 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 567/17, niepubl.). Uzasadnienie oczywistej zasadności skargi nie może więc poprzestawać

na prostym odwołaniu do naruszeń prawa wskazanych w podstawach kasacyjnych. Uzasadnienia przyczyn kasacyjnych, kwalifikujących przyjęcie skargi do rozpoznania, Sąd Najwyższy nie może doszukiwać się w uzasadnieniu podstaw, niezależnie od tego, że chodzi w tym wypadku o zupełnie odmienne metody argumentowania (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 31 stycznia 2020 r., II CSK 432/19, niepubl., z 15 grudnia 2006 r., III CZ 93/06; nie publ. i z 18 kwietnia 2012 r., I CSK 520/11, niepubl.).

Przedstawiona we wniosku argumentacja nie przekonuje, że powołane w nim zarzuty naruszenia miały charakter oczywisty i spowodowały wydanie przez Sąd Apelacyjny oczywiście nieprawidłowego orzeczenia.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił, jak w sentencji.

[P.L.]

[a.ł.]